

Persbericht

PB04-104
2 juli 2004
9.30 uur

Meer dan 100 duizend banen verdwenen

In het eerste kwartaal van 2004 waren er 107 duizend banen van werknemers minder dan in het eerste kwartaal van 2003. Dit betekent dat het banenverlies verder is opgelopen en is uitgekomen op 1,4 procent. Voor het eerst is ook het aantal banen van vrouwen lager dan een jaar geleden. Het bedrijfsleven telde 153 duizend banen minder. Het aantal banen bij overheid en zorg samen was 46 duizend hoger. De stijging van de loonkosten per werknemer is teruggelopen tot 2,6 procent. Dit blijkt uit cijfers van het CBS.

Zoals elk jaar zijn de cijfers over de banen en loonkosten van de drie voorgaande jaren aangepast op basis van meer en betere informatie.

Bedrijfsleven telt 3 procent minder banen

Het bedrijfsleven neemt tweederde van alle banen van werknemers in Nederland voor zijn rekening. In het eerste kwartaal van 2004 telde het bedrijfsleven ruim 4,9 miljoen banen. Dit zijn er 153 duizend minder dan een jaar eerder, ofwel een daling met 3 procent. Het banenverlies in het bedrijfsleven loopt nog steeds op.

De daling van de werkgelegenheid was in de bouwnijverheid met 5,4 procent relatief het grootst. De industrie en de zakelijke dienstverlening telden ongeveer 3,5 procent minder banen. De daling van de werkgelegenheid in de handel en reparatie met 1,9 procent was daarbij vergeleken relatief bescheiden.

Voor het eerst sinds jaren banenverlies bij openbaar bestuur

De jarenlange stijging van het aantal banen bij het openbaar bestuur is in het eerste kwartaal van 2004 omgeslagen in een daling van 0,2 procent. Alleen de gezondheids- en welzijnzorg en het onderwijs kennen nog steeds banengroei. Deze bedrijfstakken hadden in het eerste kwartaal respectievelijk 40 en 8 duizend banen meer dan een jaar eerder. De stijging vakt wel duidelijk af. In 2003 was de banengroei in deze bedrijfstakken nog respectievelijk 57 en 14 duizend.

Nu ook minder banen voor vrouwen

In het eerste kwartaal van 2004 was het aantal banen van vrouwen 0,5 procent lager dan een jaar eerder. Dit is voor het eerst dat het aantal banen van vrouwen teruggeloopt. Het aantal banen van mannen was 2,2 procent lager en was al eerder gaan dalen. De afgelopen jaren kon de werkgelegenheid van vrouwen nog blijven stijgen door de groeiende werkgelegenheid in onderwijs en zorg. In die bedrijfstakken werken voor het merendeel vrouwen.

In voltijdbanen daalt de werkgelegenheid nog sneller

De werkgelegenheid uitgedrukt in voltijdbanen (arbeidsjaren) was in het eerste kwartaal 1,8 procent lager dan een jaar geleden. In arbeidsjaren gemeten loopt de werkgelegenheid dus sneller terug dan in banen. Dit komt doordat de banengroei geconcentreerd is in bedrijfstakken waar veel in deeltijd wordt gewerkt. Een steeds groter deel van de banen zijn deeltijdbanen.

Loonkostenstijging zwakt sterk af

De loonkosten per arbeidsjaar waren in het eerste kwartaal van 2004 gemiddeld 2,6 procent hoger dan een jaar eerder. Het stijgingstempo is sterk afgenomen. In 2002 en 2003 bedroeg de loonkostenstijging nog 6,2 en 3,9 procent. De loonkostenstijging in de bouw was met 0,6 procent het laagst. Het hoogst was de stijging bij de financiële instellingen en de landbouw met ongeveer 4 procent.

Ook de CAO-loonstijging is duidelijk teruggelopen. In het eerste kwartaal van 2004 stegen de CAO-lonen met 1,8 procent, tegen gemiddeld 3,7 en 2,8 procent in 2002 en 2003.

Beeld arbeidsmarkt verandert niet door aanpassing cijfers

Zoals ieder jaar worden in juli de cijfers van de drie voorgaande jaren aangepast op basis van meer en betere informatie. Dit is nu gebeurd voor 2001, 2002 en 2003. Het beeld van de arbeidsmarkt verandert niet. In 2001 was de banengroei iets lager dan eerder geraamd, omdat de bijschatting voor kleine banen is verlaagd. De groei in arbeidsjaren is vrijwel niet gewijzigd. Het arbeidsvolume is, in tegenstelling tot eerder gepubliceerd, in 2002 niet toegenomen. Dit komt doordat het percentage deeltijd meer is gestegen dan eerder geraamd.

De loonkostenstijging per arbeidsjaar in 2002 is na de aanpassing op 6,2 procent uitgekomen in plaats van de eerder gepubliceerde 4,9 procent. Belangrijke oorzaak hiervoor is een bijstelling van de werkgeversbijdragen voor pensioenen.

Technische toelichting

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan de Arbeidsrekeningen: deze vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Hiervoor worden diverse bronnen gebruikt, zoals de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en gegevens over Verloonde dagen en Loonsommen. De Arbeidsrekeningen zijn consistent met de Nationale rekeningen. In dit persbericht zijn alle cijfers aangepast aan de nieuwe Nationale rekeningen 2003. Dit houdt in dat alle cijfers voor de jaren 2001, 2002 en 2003 opnieuw zijn geraamd. Voor het eerste kwartaal 2004 is de op 13 mei gepubliceerde eerste flash-raming van het totaal aantal banen en arbeidsjaren nu herzien.

Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de kwartaaluitkomsten van de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen bij bedrijven en instellingen per ultimo van een kwartaal en de loonsommen van werknemers in dat kwartaal. Dit gebeurt op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De gegevens in dit persbericht hebben uitsluitend betrekking op banen van *werknemers*. Zelfstandigen blijven dus buiten beschouwing. Het aantal banen van werknemers in de Arbeidsrekeningen is het gemiddelde aantal banen in een kwartaal of in een jaar. Er wordt niet voor seizoen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van kwartalen gepubliceerd.

Een arbeidsjaar wordt berekend door alle (deeltijd)banen om te rekenen naar voltijdbanen. Twee halve banen leveren samen dus één arbeidsjaar op. Arbeidsjaar en voltijdbaan worden hier gebruikt als synoniemen.

De loonkosten voor werkgevers bestaan uit twee componenten: lonen en salarissen enerzijds en sociale premies ten laste van werkgevers anderzijds. Dit begrip loonkosten komt overeen met het begrip beloning van werknemers in de Nationale rekeningen.

Voor de CAO-loonstijging is de CAO-loonstijging per maand inclusief bijzondere beloningen genomen.

Met ingang van dit persbericht worden meer bedrijfstakken onderscheiden door splitsing van handel en horeca, van financiële en zakelijke dienstverlening, van overheid in openbaar bestuur en onderwijs en van zorg in gezondheids- en welzijnszorg en overige dienstverlening.

Onder bedrijfsleven wordt in dit persbericht verstaan: alle bedrijfstakken minus openbaar bestuur, gesubsidieerd onderwijs, gezondheids- en welzijnszorg en cultuur en overige dienstverlening. De gegevens over de relatief kleine bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie en water (respectievelijk 8 en 34 duizend banen) zijn wel in de totalen opgenomen maar worden in dit persbericht niet afzonderlijk gepubliceerd.

Tabel 1. Banen van werknemers naar bedrijfstak

	2002	2003	2003				2004	
			I	II	III	IV	I	
<i>1 000 banen</i>								
Landbouw en visserij	124	123	116	126	128	122	113	
Industrie	1 031	1 000	1 013	1 009	995	982	975	
Bouwnijverheid	435	420	417	420	424	417	395	
Handel	1 263	1 255	1 268	1 259	1 247	1 245	1 244	
Horeca	287	279	282	279	279	276	274	
Vervoer en communicatie	463	454	455	455	456	451	445	
Financiële instellingen	294	283	285	279	285	285	278	
Zakelijke dienstverlening	1 211	1 186	1 199	1 194	1 185	1 165	1 157	
Openbaar bestuur	521	532	535	532	528	532	534	
Gesubsidieerd onderwijs	443	457	452	454	458	462	460	
Gezondheids- en welzijnszorg	1 038	1 095	1 072	1 097	1 107	1 104	1 112	
Cultuur en overige dienstverlening	331	336	339	334	334	338	338	
Totaal 1)	7 486	7 462	7 475	7 482	7 469	7 422	7 368	
w.v. mannen	4 171	4 120	4 135	4 138	4 120	4 086	4 044	
vrouwen	3 315	3 343	3 341	3 344	3 349	3 336	3 324	
<i>%-verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar</i>								
Landbouw en visserij	0,5	-1,2	-0,2	-0,4	-1,1	-2,9	-2,3	
Industrie	-2,0	-3,0	-2,9	-2,8	-3,0	-3,3	-3,7	
Bouwnijverheid	-0,5	-3,6	-2,4	-3,2	-4,1	-4,8	-5,4	
Handel	0,7	-0,7	0,3	-0,6	-1,1	-1,3	-1,9	
Horeca	-0,7	-2,9	-1,8	-2,5	-3,4	-3,8	-3,0	
Vervoer en communicatie	-0,5	-2,0	-1,7	-2,1	-2,0	-2,0	-2,1	
Financiële instellingen	-1,3	-3,5	-3,6	-3,9	-3,4	-3,1	-2,3	
Zakelijke dienstverlening	-0,3	-2,1	-1,1	-2,1	-2,3	-3,1	-3,5	
Openbaar bestuur	3,7	2,1	3,2	2,6	1,7	0,7	-0,2	
Gesubsidieerd onderwijs	3,5	3,0	3,8	3,4	2,7	2,3	1,8	
Gezondheids- en welzijnszorg	5,3	5,5	5,7	5,8	5,4	4,9	3,8	
Cultuur en overige dienstverlening	1,0	1,7	2,3	2,4	1,6	0,6	-0,4	
Totaal 1)	0,8	-0,3	0,3	-0,1	-0,5	-1,0	-1,4	
w.v. mannen	0,3	-1,2	-0,6	-1,0	-1,4	-1,9	-2,2	
vrouwen	1,6	0,8	1,5	1,0	0,7	0,1	-0,5	

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 2. Arbeidsvolume van werknemers naar bedrijfstak

	2002	2003	2003				2004	
			I	II	III	IV	I	
<i>1000 arbeidsjaren</i>								
Landbouw en visserij	90	88	82	90	92	88	81	
Industrie	904	876	890	885	871	859	856	
Bouwnijverheid	412	397	395	398	401	394	374	
Handel	924	915	925	925	907	903	907	
Horeca	150	145	145	148	145	141	139	
Vervoer en communicatie	383	376	377	377	378	374	369	
Financiële instellingen	251	242	243	238	243	243	237	
Zakelijke dienstverlening	924	902	914	913	897	885	882	
Openbaar bestuur	452	458	462	459	454	456	461	
Gesubsidieerd onderwijs	319	327	323	326	329	328	328	
Gezondheids- en welzijnszorg	685	711	698	717	718	711	721	
Cultuur en overige dienstverlening	216	219	222	220	216	218	220	
Totaal 1)	5 751	5 695	5 717	5 736	5 691	5 638	5 613	
w.v. mannen	3 658	3 607	3 621	3 631	3 604	3 571	3 538	
Vrouwen	2 093	2 089	2 095	2 105	2 087	2 067	2 076	
<i>%-verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar</i>								
Landbouw en visserij	0,5	-1,5	-0,9	-0,6	-1,3	-3,0	-2,3	
Industrie	-2,8	-3,1	-3,1	-2,9	-3,1	-3,5	-3,9	
Bouwnijverheid	-0,5	-3,6	-2,3	-3,2	-4,0	-4,8	-5,3	
Handel	-0,3	-1,0	-0,9	-0,6	-1,4	-1,1	-1,9	
Horeca	-2,7	-3,8	-3,5	-2,6	-4,4	-4,7	-3,8	
Vervoer en communicatie	-1,3	-1,8	-1,6	-1,8	-1,9	-2,0	-2,1	
Financiële instellingen	-2,3	-3,6	-3,6	-4,0	-3,6	-3,2	-2,5	
Zakelijke dienstverlening	-0,9	-2,3	-1,8	-2,1	-2,4	-3,0	-3,5	
Openbaar bestuur	2,8	1,3	2,1	2,0	1,0	0,1	-0,4	
Gesubsidieerd onderwijs	2,9	2,3	2,0	4,0	1,9	1,5	1,5	
Gezondheids- en welzijnszorg	4,6	3,7	3,2	4,1	4,1	3,6	3,3	
Cultuur en overige dienstverlening	0,8	1,5	2,3	2,5	1,2	-0,1	-0,8	
Totaal 1)	0,0	-1,0	-0,7	-0,6	-1,1	-1,5	-1,8	
w.v. mannen	-0,6	-1,4	-1,1	-1,0	-1,5	-1,9	-2,3	
Vrouwen	0,9	-0,2	-0,1	0,3	-0,4	-0,7	-0,9	

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 3, Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2002	2003	2003				2004	
			I	II	III	IV	I	
	<i>Per jaar</i>		<i>Per kwartaal</i>					
	<i>1000 euro</i>							
Landbouw en visserij	29,4	31,0	7,2	8,6	7,5	7,7	7,5	
Industrie	41,9	43,5	10,1	12,6	10,1	10,7	10,3	
Bouwnijverheid	39,6	40,9	9,6	11,9	10,0	9,4	9,7	
Handel	34,9	36,1	8,4	10,5	8,4	8,8	8,6	
Horeca	26,7	27,7	6,3	7,7	6,9	6,7	6,5	
Vervoer en communicatie	42,8	44,3	10,3	12,2	10,4	11,4	10,6	
Financiële instellingen	58,9	61,3	15,6	17,4	14,0	14,5	16,2	
Zakelijke dienstverlening	40,3	42,1	10,0	11,7	9,8	10,5	10,3	
Openbaar bestuur	50,4	52,1	12,1	14,8	12,1	13,2	12,4	
Gesubsidieerd onderwijs	47,9	49,6	11,1	15,1	11,9	11,5	11,3	
Gezondheids- en welzijnszorg	34,6	36,5	8,2	10,6	8,5	9,0	8,4	
Cultuur en overige dienstverlening	38,2	39,5	9,3	11,5	9,0	9,6	9,7	
Totaal 1)	40,7	42,2	9,9	12,1	9,9	10,4	10,1	
	<i>%-verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar</i>							
Landbouw en visserij	4,5	5,6	6,8	5,8	5,2	4,8	4,1	
Industrie	6,6	3,7	4,9	4,0	3,7	2,4	2,7	
Bouwnijverheid	5,9	3,2	4,8	3,1	3,8	1,3	0,6	
Handel	6,2	3,5	4,1	2,9	3,5	3,8	3,0	
Horeca	5,4	3,9	3,2	3,8	4,5	3,9	1,7	
Vervoer en communicatie	5,9	3,4	4,0	3,5	3,0	3,3	3,5	
Financiële instellingen	10,1	4,2	6,5	3,5	4,9	2,2	4,0	
Zakelijke dienstverlening	6,7	4,4	4,4	4,6	3,7	4,8	3,2	
Openbaar bestuur	4,6	3,4	3,4	2,6	1,8	5,8	2,5	
Gesubsidieerd onderwijs	4,1	3,5	3,6	2,9	3,7	3,5	1,7	
Gezondheids- en welzijnszorg	5,7	5,4	7,1	5,7	4,5	4,3	2,1	
Cultuur en overige dienstverlening	6,6	3,4	4,4	3,3	3,4	2,5	3,6	
Totaal 1)	6,2	3,9	4,6	3,7	3,5	3,6	2,6	

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 4, Aanpassingen jaarcijfers

		2001	2002	2003
		<i>%-verandering t.o.v. het voorgaande jaar</i>		
Aantal banen	voor aanpassing	2,3	0,8	-0,4
	na aanpassing	1,9	0,8	-0,3
Arbeidsvolume	voor aanpassing	1,5	0,4	-1,0
	na aanpassing	1,6	0,0	-1,0
Loonkosten per arbeidsjaar	voor aanpassing	5,5	4,9	3,8
	na aanpassing	5,5	6,2	3,9

Bron: CBS